

Література:

1. Аудиторский словарь / С.М. Бычкова, М.В. Райхман, В.Я.Соколов [и др.] -М. : Финансы и статистика, 2009.- 192 с.
2. Бондар В.П. Аудиторські процедури та проблеми їх розробки / В.П. Бондар // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. Житомир: ЖДТУ, 2008. – № 1 (43) – С. 18-27.
3. Гизятова А.Ш. Аналитические процедуры аудита страховых организаций [Текст] : автореферат диссертации на соискание ученой степени канд. экон. наук :08.00.12 / А. Ш. Гизятова. - М., 2010. - 22 с

*Порохнавець Я. А., асистент
Мукачівський державний університет*

ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Актуальним та необхідним в Україні стає формування екологічної політики, системи екологічного менеджменту на рівні кожного власника, підприємства, корпорації, галузі, регіону, тощо. Усе це неможливо без формування організаційно-економічних засад та проведення процедури екологічного аудиту, що передбачено у провідних міжнародних та українських стандартах.

До середини 80-х років екологічний аудит набув великого поширення в промислово розвинених країнах - Канаді, Великобританії, Нідерландах, США, Швеції, країнах ЄС. Він сформувався як напрямок внутрішнього (корпоративного) управління для посилення контролю за діяльністю підприємств. Цей напрямок загального управління (екологічний аудит) був прийнятий і введений Міжнародною торговою палатою і включав також оцінку відповідності стратегії діяльності компанії (корпорації) нормам екологічного законодавства [1].

У міжнародній практиці це поняття вже реалізовано в механізми діяльності зі своєю законодавчою, нормативно-методичною і навчальною базою, організаційною інфраструктурою і кваліфікованими екологічний аудиторами.

В Україні система екологічного аудиту також активно формується. Починається усвідомлення того, що екологічний аудит є необхідною за міжнародними стандартами передінвестиційною стадією оцінки ризиків, обов'язковою процедурою визначення вартості підприємств, що приватизуються, маркетингових досліджень конкурентоспроможності продукції, найефективнішим інструментом погодження загальнодержавних і місцевих інтересів екологічної безпеки. Врешті-решт, це один з найефективніших засобів залучення громадськості до розв'язання проблем екологічно безпечного життя, екологічно чистої продукції.

Ринок диктує попит на екологічний аудит, адже екологічний аудит, в широкому розумінні, виступає незалежною перевіркою природокористування.

Головним завданням екологічного аудиту виступає збір достовірної інформації про діяльність об'єкта, формування висновків про його екологічний стан. Роль екологічного аудиту дуже велика і вона постійно зростає у сучасній економіці України.

Основним нормативним документом, який регулює екологічний аудит є закон України «Про екологічний аудит». Він визначає правові та організаційні засади здійснення екологічного аудиту і спрямований на підвищення економічної обґрунтованості діяльності суб'єктів господарювання.

Таким чином, екологічний аудит – це документально оформлений системний незалежний процес оцінювання об'єкта екологічного аудиту, що виключає збирання та оцінювання доказів для встановлення відповідності визначених видів діяльності, заходів, умов системи управління навколишнім природним середовищем та інформації з цих питань вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту [2].

Виходячи з чинного законодавства, зазначимо відмінні особливості екологічного аудиту порівняно з іншими організаційно-правовими інструментами (екологічна експертиза, екологічне інспектування, оцінювання впливу на навколишнє середовище, паспортизація відходів).

Екологічна експертиза, екологічне інспектування, паспортизація відходів, оцінювання впливу на навколишнє середовище - це насамперед обов'язкові функції державного екологічного

управління, або управління в галузі навколишнього природного середовища, тоді як екологічний аудит - це ринковий управлінський інструмент, який можна застосовувати як в обов'язковому порядку, так і добровільно.

Особливість державних організаційно-правових інструментів полягає у їх застосуванні для встановлення відповідності майбутньої або іншої діяльності екологічним вимогам, визначення та додержання екологічних (природоохоронних) обмежень експлуатації об'єкта, державного обліку та паспортизації.

Сфера здійснення екологічного аудиту значно ширша. Він охоплює не тільки природоохоронну, а також інвестиційну, приватизаційну, страхову, ресурсозберігаючу, банківську, маркетингову діяльність [3].

Основними завданнями екологічного аудиту як правового організаційно-управлінського інструменту є не тільки оцінювання відповідності роботи підприємства вимогам екологічної безпеки, захисту в разі надзвичайних ситуацій, а й формування інформації (рекомендацій), що дає змогу особі, з урахуванням висновків аудиторської групи, приймати ефективні управлінські рішення.

Перспективним, на нашу думку, є застосування екологічного аудиту:

- у системі екологічного страхування при розробленні планів превентивних заходів щодо зниження екологічних ризиків; при оцінюванні шкоди від настання страхового випадку для підприємців у зв'язку із забрудненням навколишнього природного середовища;
- в системі ціноутворення у міру зростання екологічних витрат, при коригуванні вартості нерухомого майна;
- еколого-економічного аудиту при формуванні фондів екологічної санації підприємств;
- у системі екологічної сертифікації;
- у складі загального аудиту бухгалтерської документації.

Отже, економічна ситуація в країні може бути стабілізована шляхом зміни орієнтації соціально-економічного розвитку держави, формування цінних пріоритетів для керівників, які призведуть до того, що українські підприємства застосовуватимуть принципи екологічного аудиту, який є інструментом вирішення проблем використання природних ресурсів.

Література:

1. Шевчук В.Я. Екологічний аудит / Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Навроцький В.М. - К.:Вища школа, 2000. – 343 с.
2. Закон України «Про екологічний аудит» [Електронний ресурс]/ Верховна Рада України .- 2012.- Режим доступу до тексту закону <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1862-15>.
3. Міжнародний досвід застосування економічних важелів для здійснення екологічної політики. – К., 1997. – 213 с.

Рагуліна І. І., к. е. н., доцент

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

ЕКОНОМІЧНИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: СТАН ТА РОЗВИТОК

В умовах ринкових відносин велика увага приділяється розвитку економічного контролю у тому числі незалежного та державного фінансового аудиту. Економічному контролю притаманні вимоги такі як функції управління, аудиту – деталізації фінансової та оперативної звітності, захисту користувачів фінансової звітності та економічної інформації. Щоб визначити роль державного контролю чи аудиту необхідно знати мету його організації. Роль таких питань на сучасному етапі являється важливою.

Для підвищення ролі незалежного та державного фінансового аудиту внесені зміни до Закону України «Про аудиторську діяльність» від 14 вересня 2006 року №140-V [1], прийнято Постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2006 р. N 361 «Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання» [2]. У цих документах зазначені окремі шляхи удосконалення аудиту.

Так, змінами Закону «Про аудиторську діяльність» [1] встановлено більш точне поняття аудиту, статус аудиторів та умови для здійснення аудиторської діяльності. У законі обумовлені вимоги до осіб, які прагнуть отримати сертифікат аудитора. Закон